

Informasjon om acetazolamid – et legemiddel mot epilepsi

For pasienter, pårørende og helsepersonell

Nevroklinikken, Legemiddelkomitéen OUS, Antiepileptikautvalget – Farmakologiteamet ved Spesialsykehuset for epilepsi (SSE). Utarbeidet av: CJL, KBD, KMA, ES. Sist oppdatert: 08.01.2024. KBD, CJL.

Informasjonen er ment som tillegg til preparatomtale / pakningsvedlegg.

Preparater

Diamox, *tabletter* 250 mg

Om acetazolamid

Acetazolamid er et legemiddel som vanligvis brukes ved øyesykdommen grønn stær, men det er også registrert til bruk ved epilepsi. Acetazolamid brukes som tilleggsmedisin ved absenceanfall. Acetazolamid virker ved å senke surhetsgraden i blodet, noe som gjør at anfallsterskelen forhøyes.

Dosering

Vanlig dosering hos voksne og barn over 12 år er 250-1000 mg per døgn, fordelt på to eller flere doser (5-10 mg per kg per døgn). Vanlig dosering hos barn under 12 år er etter vekt, med opptil 750 mg per døgn fordelt på 2-3 doser. Det er vanlig å gi acetazolamid intermitterende, dvs. at man f. eks. bruker legemiddelet i to uker for så ikke å ta medikamentet i én uke, deretter bruke det i to uker osv. Etter klinisk erfaring ved SSE avviker dosering fra produktomtalen.

Slik brukes medisinen

Acetazolamid tabletter har delestreker og kan deles i fire. Acetazolamid finnes ikke som stikkpiller eller mikstur, men tablettene kan lett røres ut i litt vann eller saft, eller knuses og blandes i syltetøy eller annen mat. Smaken er litt emmen.

Effekt

Vanligvis gis full dose av acetazolamid fra første dag. Effekten kommer oftest innen tre dager. Omtrent 50 % av pasientene har effekt av acetazolamid. Problemet er at virkningen ofte avtar etter hvert (toleranseutvikling). Det er dette man prøver å unngå ved å gi legemiddelet intermitterende (i regelmessig tilbakevendende perioder).

Forsiktighetsregler

Pasienter som ikke tåler sulfa, må ikke bruke acetazolamidamid (acetazolamid er et sulfonamid). Pasienter med nedsatt lever- eller nyrefunksjon må følges nøye, og pasienter med lungeproblemer (lungeemfysem eller lungeobstruksjon). Pasienter med for lave natrium- eller kaliumverdier i blodet skal ikke bruke acetazolamid. Blodprøver må følges.

Bivirkninger

Bivirkninger som kan forekomme er tretthet, svimmelhet, kvalme, nedsatt appetitt, forandret smaksopplevelse og en følelse av prikking i hendene. Noen få utvikler nyresten. Hudutslett kan forekomme.

Kombinasjon med andre medisiner

Kombinasjon med andre legemidler fører vanligvis ikke til problemer. Kombinasjon med andre antiepileptika som karbamazepin (Tegretol, Trimonil), fenytoin (Epinat) eller primidon (Mysoline) kan føre til en økning i blodet av disse legemidlene. Kombinasjonen acetazolamid og ciklosporin (Sandimmun) kan gi økt konsentrasjon av ciklosporin, og kombinasjon med litium (Lithionit) kan gi nedsatt konsentrasjon av litium. Salicylater (f. eks. acetylsalicylsyre) kan gi økt konsentrasjon av acetazolamid og bør unngås. Oppgi alltid din faste medisiner når nye medisiner (f.eks. antibiotika) forskrives.

Blodprøver

Blodprøver følges. Mengden av acetazolamid i blodet måles ikke.

Graviditet og amming

Acetazolamid kan påvirke graviditeten og det nyfødte barnet. Det er derfor viktig at planlagt eller pågående graviditet drøftes med legen. Acetazolamid kan hemme melkeproduksjonen. Erfaringen med acetazolamid og amming er liten, så det anbefales å se etter tegn på tretthet, slapphet, dårlig sugeevne eller mistriksel hos barnet, da kan det bli nødvendig å redusere eller å avbryte ammingen.

Generell informasjon om epilepsimedisiner

For pasienter og pårørende

Nevroklinikken, Legemiddelkomitéen OUS, Antiepileptikautvalget – Farmakologiteamet ved Spesialsykehuset for epilepsi (SSE). Sist oppdatert: 1.11.2023. KBD, CJL.

Slik bruker du epilepsimedisiner:

- Det er viktig å ta legemidler mot epilepsi regelmessig som avtalt med legen. Ta kontakt med behandlende lege eller med farmasøyt på apotek dersom du er i tvil om noe som har med medisinene å gjøre.
- Legemidlet bør tas til omtrent samme tid hver dag for å få best mulig effekt. En dosett og varsel på telefonen kan gjøre det enklere å huske å ta medisinene regelmessig.
- Tabletter skal i utgangspunktet ikke knuses, med mindre det er angitt i pakningsvedlegget. Spør farmasøyt på apotek om du er usikker.

- Hvis du glemmer å ta en dose, ta den så snart du oppdager det. Oppdager du det ikke før neste medisindose skal tas, vil det for de fleste være best å ta begge dosene samtidig. Hos barn er det vanlig praksis å gi morgendosen dersom det oppdages før lunsj at denne er glemt. Om det oppdages senere på dagen at denne er glemt gis normalt vanlig dose om kvelden.
- Hvis bruken av epilepsimedisiner skal avsluttes, er det viktig at dette gjøres i samarbeid med legen. Dosen må reduseres gradvis over tid (uker til måneder) for å unngå økt anfallsrisiko. I sjeldne tilfeller kan det være nødvendig å avslutte behandlingen raskere, for eksempel ved alvorlige bivirkninger, men dette må KUN gjøres etter avtale med lege.

Mat og drikke

Epilepsimedisiner bør tas i forbindelse med måltid. Da blir nivået av medisinen i blodet jevnere og risiko for bivirkninger blir mindre. Dessuten kan det være lettere å huske å ta medisinen.

Alkohol

Legemidler mot epilepsi kan forsterke virkningen av alkohol og omvendt, med økt tretthet og redusert reaksjonsevne som følge. Alkohol bør derfor inntas med forsiktighet. De fleste som har epilepsi og bruker epilepsimedisiner tåler å drikke noe alkohol. Noen vil kunne oppleve økning i anfall ved inntak av alkohol, uavhengig av hvilke medisiner som brukes.

Forsiktighetsregler

Reaksjonsevnen kan påvirkes ved bruk av epilepsimedisiner. Eventuell bilkjøring og betjening av maskiner bør derfor unngås inntil man vet hvordan man reagerer på medisinen. Noen få personer som behandles med legemidler mot epilepsi har hatt tanker om å skade seg selv eller begå selvmord. Kontakt lege dersom du får symptomer på depresjon og / eller selvmordstanker.

Kombinasjon med andre medisiner

Noen legemidler mot epilepsi kan redusere eller øke effekten av andre legemidler. Dette gjelder både andre epilepsimedisiner og helt andre medisiner som for eksempel p-piller, antikoagulasjonsmidler eller enkelte antibiotika. Oppgi alltid hvilke legemidler du bruker fast når du skal få andre medisiner (f.eks. antibiotika). Noen helsekostprodukter kan også påvirke epilepsimedisiner. Informer legen din om du bruker slike preparater.

Oppfølging av behandlingen

Det tas jevnlig blodprøver ved bruk av epilepsimedisiner for å måle mengden medisin i blodet. Disse målingene brukes for å tilpasse doseringen til den enkelte. Nivået av medisin i blodet sammenlignes med et referanseområde. De fleste oppnår best balanse mellom effekt og bivirkninger med medisinnivå innenfor dette området. Snakk med legen din og annet helsepersonell dersom du opplever bivirkninger av behandlingen. Dette er viktig informasjon for å kunne tilpasse behandlingen best mulig.

Medisiner på utenlandsreise

Se informasjon på Legemiddelverket sine nettsider om regler for å ta med legemidler på reise utenlands. Hvis du er i tvil om hva som gjelder for dine medisiner kan du spørre farmasøyt på apotek.

[https://legemiddelverket.no/bivirkninger-og-sikkerhet/rad-til-pasienter/10-medisintips-for-ferien#10\)-behov-for-a-ta-med-medisiner-inn-i-norge](https://legemiddelverket.no/bivirkninger-og-sikkerhet/rad-til-pasienter/10-medisintips-for-ferien#10)-behov-for-a-ta-med-medisiner-inn-i-norge)

Graviditet og amming

Planer om graviditet skal alltid diskuteres med legen, slik at videre behandling og oppfølging kan planlegges i forhold til dette. Det anbefales at kvinner som bruker epilepsimedisiner tar folsyretilskudd 4-5 mg per dag siste måned før planlagt graviditet og første trimester for å forebygge nevrallrørsdefekter. Man regner det som greit å amme samtidig med bruk av de fleste epilepsimedisiner på grunn av begrenset overgang til morsmelk. Likevel har man ofte begrenset erfaring, slik at det anbefales å være oppmerksom på unormal tretthet, dårlig sugerevne eller mistriksel hos barnet. Ta i så fall kontakt med helsepersonell. Det kan bli nødvendig å redusere eller å avbryte ammingen. Ved bivirkninger hos barnet kan evt. konsentrasjonen i blodet hos barnet måles, og blandingsernæring (amming pluss tilskudd) vurderes. Da kan man gjerne amme rett før neste medisininntak (når konsentrasjonen hos mor er lavest). Fra barnet er 3 måneder er risikoen for bivirkninger mindre. Det er viktig at spørsmålet om amming tas opp med legen.

Andre opplysninger

Legemidler mot epilepsi er reseptbelagt. De fleste kan skrives på blå resept; refusjonskode G40/N88. For refusjonsberettiget bruk og eventuelle vilkår, se Legemiddelverket.no, refusjonssøk (Refusjonslisten).